

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata na poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake i na godinu ili K 6 — odn. 3 — na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Pull, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Oglas, pripisana ili fiskaju i računaju se ba temelju običnog cjenika ili po dogovoru. Noći za predobjavu, oglas...
Nakon narudbe valja točno iz...
Tko list na vrijeme ne primi...
Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare broj 36.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Kramčić i drug. u Pull. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
Dražbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Vlada i školstvo u Predielu.

Tako glasi u prevodu naslov tiskanjskomu „Malisu“ od 21. u. Onomu koj nezna što se ima razumjeti pod „Predielom“ velimo, da smo tu riječ porabili za talijansku riječ „Regione“, a ta riječ znači po „Malisu“ „Regione Giulia“ ili „Regione decima“ nekoga kraljevstva. Prelazimo na samu stvar. „Malis“ počima sa govorom što ga je imao „umjereni“ Talijan, član zemaljskoga odbora za Istru Tomasi kod posljednje razprave zemaljskoga proračuna u Kopru. Tomasi se je potužio, da je č. kr. vlada imenovala u zemaljsko školsko vijeće Istre savjetelja njemačke gimnazije u Pull, čovjeka koj neza talijanski ni bekinuti, i ravnatelja c. k. r. mornarske realke, također njemačke u Pull, koj nepozna školstva u Istri, te da nije imenovala ni jednoga Talijana kao zastupnika srednjih škola. Potužio se je također, što je č. kr. vlada imenovala članovi c. k. r. kotarskoga školskoga vijeća Pazinu, ravnatelja c. k. r. hrvatske gimnazije u Pazinu, a ne ravnatelja zemaljske privatne ludošnje realne gimnazije. Konačno, se je isti Tomasi potužio, da su učitelji realne realne gimnazije u Pazinu izključeni od državnih stipendija, a da su takovih obilno uzivali učitelji hrvatske gimnazije u Pazinu.

„Malisu“ je premato ih prihvatila recenoga Tomasi, pak nabraba drugih koje bi bio mogao iznakuati. To su sljedeće: Č. kr. vlada protežira njemačku gimnaziju u Pull na štetu talijanske u Kopru.

Podlistak.

I L J A Š.
Napisao: grof Lav Nikolajevič Tolstoj. S. Ruskoga preveo Arm. Korčić (Konac).
— Naravno, da sam čuo zanj. Glas je o njem dopro daleko.
— Nije mu eto drugo preostalo, nego živi ovdje u mene kao radnik i žena njegova, s njime, pa muze kobile.
— Rodjak se, tomu vrlo čudio, mijaškao jezikom: kimaog glavom, pa će, da reče: — Sreća je kao kotar: jednoga, potdigne u vis; drugoga turi u dubinu. Starac se sigurno izjeda? —
— Tko bi to znao. On živi spokojno i radi odvažno.
— Na to će rodjak: —
— Mogu li s njime govoriti? —
— Bili su, kako žive? —
— Zasto ne? Može se — odvratit do macina i zavjice iz konorice.

dojuć kod podieljivanja stipendija prednost učenicom koji polaze njemačku srednju školu, i davjuć godimice 2400 kruna za siromašne djake na njemačkoj gimnaziji u Pull za knjige, odijelo i hranu, a otišila silira za djake talijanske gimnazije u Kopru.
Č. kr. vlada ili država uzdržuje u Trstu njemačku gimnaziju i njemačku realku, u Gorici njemačku gimnaziju i njemačku realku, u Pull njemačku gimnaziju, u Pazinu hrvatsku gimnaziju. — I samo jedini talijanski gimnaziju, najme u Kopru. Na sve njemačke gimnazije i realke u Predielu troši država 446.292 kruna na godinu, ni jedini i svu talijansku 73.682 kruna. Pošto je po zadnjem popisu u Primorju ili Predielu 15.206 Njemaca i 294.580 Talijana, to država troši za tih 15.206 Njemaca 446.292 kruna, i za tih 294.580 Talijana 73.682 kruna. S drugimi riječi država troši godimice za skoro 20 puta manji broj Njemaca 6 pulda više nego za za Talijane; ili što je to isto, država troši za srednju obuku 125 silira na svakoga Talijana a 29 kruna i 34 silira na svakoga Njemca.

Trstu nedaje država ni silira za pučke škole: Gorickoj nješto preko 6000 kruna, Istri nješto preko 47.000 kruna. Kad ju ove dvije posljednje pokrajine mole za povećanje podpore, odgovara njim, da njoj to nedopustaju financijski odnosi. A ista ta država, koja valda daje njima novca za izisane pokrajine, jini jini na što troši za njemačke škole u tih isili, i za talijanske u pokrajini.
Osim toga, država troši što jih država troši na srednje njemačke škole, troši daleko više nego što troši na njemačke pučke škole u Trstu i Pull.

Tako se eto tuži tiskanjski „Malis“ što na usta Tomasi, što po svojem nagonu. A što da rećemo, ili bolje rećit opet tužemo, mi Hrvati i Slovenci Primorja ili makar „Prediela“?

— Babuško, udji-der unutar, pij kumis i dovedi svoju starušku!
Ijaš i ona unidjose. Ijaš se pozdravi s gostovima i domaćinom, izreče molitvu svoju, sklone se kod vratiju. Njegova žena podje iza zavjese i sjedne pored domaćice.
Dadoše Ijašu zdjelicu kumisa. On se pokloni, izpije nešto malo, odloži zdjelicu.
— Kako je babuško? Reći će rodjak.
— Mora da te petali, kad vidis nas, pa pa se sjetiš svoga prijašnjega života, kako si bio sretan, a kako sad u siromaštini živis.
Ijaš odvratil smješkeće:
— Kad bi ti stao da govorit o sreći i nesreći, ne bi mi vjerovao. Pitaj radije moju ženu: „Što je ženi na sreću, to joj i ja, jeziku. Ona će ti kazati pravu pravicu istinu.“
I gost se obrati preko na ženu:
— Reci mi, matjuško, kako misliš o prijašnjoj svojoj sreći i o sadašnjoj nesreći.
— Šimsemuži! progovori iza zavjese:
— Ja sudim ovako: „Peldeset sam godinih živjela sa svojim starim. Tražiti

predsjednik c. k. zemaljskoga školskoga vijeća za Istru je Njemac, podpredsjednik je Njemac, izvjestitelj Njemac-Talijan makar sa slavenskim imenom; nadzornik za srednje škole isto Njemac — Talijan; nadzornici za pučke škole jedan Talijan jedan Sloven — to se diže; zastupnik crkve u istom vijeću Talijan; zastupnik pučkoga školstva po rodu Slovenac al miljenik Talijana; oba zastupnika srednjih škola Njemci; tri zastupnika zemaljskoga odbora svi tri Talijani.

Dakle od trinaest članova c. k. zemaljskoga školskoga vijeća za Istru je 6 Njemaca odnosno Njemaca — Talijana, 5 pristalih Talijana, 1 rodom Slovenac, miljenik Talijana, i 1 Slovenac. Hoćemo li razlikovati Slovence i Hrvate, nijednoga Hrvata. I to u pokrajini, ne talijanskoj, kakovu ju zove „Malis“, nego u pokrajini, u kojoj je daleko više samih Hrvata nego li Talijana, a još mnogo više Hrvata i Slovenaca zajedno nego li Talijana, da i negovorimo o Njemcili kojih nejma nego par tisuća u toj pokrajini — Istri.

Pazinsko c. k. kotarsko školsko vijeće ima 5 članova Talijana i samo 3 člana Hrvata (odnosno jednoga Slovenca) sa ravnateljem hrvatske gimnazije u Pazinu, na kojega imenovanje se Tomasi tuži. A to vijeće posluje za kotar koj ima pet do šest puta više Hrvata u negoviti Talijana! Slične primjere, i gore i gore, imademo po svih zemaljskoga odbora, kojega član je Tomasi, i svih onih, koji taj zemaljski odbor i sve što je njim skopčano favoriziraju.

Mi neznamo da bi kakvu državnu stipendiju i u obće podpore uzivali djaci hrvatske gimnazije u Pazinu. „Malis“ nam kaže, da djaci njemačke gimnazije u Pull uzivaju državne stipendije. Sam izvjestaj talijanske realne gimnazije u Pazinu nam smo sreću, al je nismo našli: tek sada, od koje godine dana, kad nam nije drugo preostalo, nego da uzzivimo kao radnici — sad smo tek našli pravu sreću i druge nam netreba...

Ovim se riječima rodjak vrlo začudi. I gospodar se čudom čudio, pa odgrne zastor, da vidi staricu. A staruška tuj stoji, skrštenih ruku, smješka se, pogleda svoga muža i starik se smješkao. Stara će još jedared:
— Ja govorim istinu, ne šalim se: „pol smo vieka tražili sreću i nismo je našli“, dok smo bili bogati; sad nam nije drugo preostalo, ni smo pošli, da tražimo hljebac u tudjina — i tako eto nadjostmo svoju sreću.“
— Pa u čem stoji sad ta vaša sreća?
— Kad bijasmo bogati, nismo imali mira ni časka, nismo se mogli da porazgovorimo, da mislimo na svoju dušu, da se molimo Bogu. Kolikih smo imali briga! Došli gostovi: eto nam skrb, čine čemo da ih ugostimo, čime da ih obdarimo, da nas neozloglase? ... Kad su otišli,

kaže, da su 54 djaka te realne gimnazije uzivali stipendije od zemaljskoga odbora, što će reći dvie trećine svih djaka iste, ubrojiv i one koji su na svrši godine dobili i drugi i treći red. Znamo da se je zemaljske novce, i hrvatske i slovenske, upravo nudilo i lacało za djake talijanske realne gimnazije. Iz toga slijedi, da država daje stipendije i podpore djakom na njemačkoj gimnaziji, a pokrajina djakom na talijanskoj realnoj gimnaziji; a da jih djakom na hrvatskoj gimnaziji nedaje niti nego narod sam odrgujuć od svojih ustiju. Mora ti krv zavrieti kad pomisliš na to, i na okolnost, da država i pokrajina čine tako sa noveli koji njoj utiču u blagajne i od Hrvata i Slovenaca, dapače u pokrajinsku pretežno od svih. I još ima obraza govoriti član zemaljskoga odbora zastupnik Tomasi i zajedno s njim „Malis“!

U nebo je vapjuće, kad se promatra što navadja „Malis“, a što smo mi češće već prije naveli, glede broja Njemaca u Primorju i svote koja se na njemačke srednje škole u njen troši, nit njim što treba dodavati, osim možda to, da će se možda i talijanske generacije kada opametiti. „Malis“ navadja k tomu, što država troši na jednu talijansku gimnaziju, i navadja jedinu hrvatsku gimnaziju, al ne navadja, da se na tu jedinu hrvatsku netroši ni deseti dio od onoga što se troši na talijansku, i da je to sav trošak što se troši na srednju obuku hrvatsku i slovensku u Primorju, pošto za slovensku nejma ni jedne srednje škole. Nek si svak sam stvori račun koliko silira troši država na svakoga Hrvata i Slovenca za srednju obuku u Primorju.

Isto je tako u nebo vapjuće, kad se prisposadblja broj Njemaca i broj Hrvata i Slovenaca u Primorju. te novac, što troši država za pučku obuku jednih i drugih. Za pešćicu Njemaca 177.000 K u samom Trstu i Istri, bez Goricke; za

ogledamo se za slugama — ovi vole da se odpočivaju, da dobro jedu — pak gledamo, da uzzevamo svoje — i tako smo grešili. Strepili smo, da nam vuk ne razdere ždrijebe ili tele, da nas razbojnici ne pokradu. ...
Podjostmo li spavat, ne može čovjek da usne od briga, da ne bi ovice ugušile janjad; u pola noći ustaj: tek, što si se umirio, eto ti opet brige, skrbi — kako ćeš se sienom za zimu obskrbiti. Al ne samo to: — i medju nama je dolazilo do nesuglasica. On bi rekao: ovo čemo učiniti ovako; a ja: učinit čemo ovako — eto ti grieha, svadje i sporova. Briga na brigu, grieh na grieh; nismo imali jednog mirnog časa. ...
— A sada?
— Kad uzastano, provodimo život u ljubavi i slozi, nemamo o čem da se inatimo; ni o čem nam ne treba da vodimo brige — jedina nam je samo briga, jedna skrb, da služimo Gospodu; — pa tako radimo prema svojim silama, veselo, da gospodar naš ne imade šete, nego da još uznapreduje u svem. Kad se vratimo s

sve Hrvate i Slovence svih trih pokrajina Primorja ili „Prediela“ samo 53.000 K. Pušta bez jedine prave pučke oblike preko 17.000 hrvatske i slovenske djece u Istri, i svu slovensku djecu grada Trsta. Pušta ju, uzprkos svim školskim zakonom i uzo gojnim načelom, ne samo država, na prvom mjestu zvana za vršenje zakona, i kriva ako se nevrše, nego također zemaljski odbor Istre i tršćanski magistrat, kojih štitnik i ujedno miljenik je „Malis“ izlazeći u Trstu, koji opet stoji u najboljih odnosajih sa predstavnicu države u „Predielu“.

S tim smo letimice rekli svoju na rečeno „Malisevo“ pisanje. Da smo pero umakali u krv, koja u nas vrije, kad samo na školstvo u Primorju pomisljamo, drugače bi to glasilo.

Dogodjaji u Kini.

Dopisnik velikoga englezkoga lista „The Times“ javlja iz Pekina: „Ovdje nema nikakove vlade. Službeni „Pekinski list“ prestao je izlaziti dne 13. tek. Cesar, princ Tuan i ostali visoki dostojanstvenici, njihove pratnje, pobjegli su u Taj-Jung-fu, 250 milja daleko od Pekina. Namjera im je, da dostignu Sen-si, 700 milja od mora udaljeni grad, te tamo budu sjegurni od saveznika, koji nemogu tako daleko od njih. Pekin je žalibože opljačkan. Zastave ruska i francuska viju se nad najboljšim dijelovima carskoga grada, gdje je vjerojatno zakopano carsko blago.

Ovaj carski sveti gradi je od saveznika, usljed međusobnoga dogovora, zaštićen, ali revoluciji ne bude kraja, dok sveti grad nije posve zauzet.

„Times“ misli, da saveznici poštuju taj carski grad da umire pučanstvo, ali konačno, da će ga osvojiti.

Druge vijesti vele, da je princ Tuan bio u istinu uhvaćen, a da će se cesarica vratiti u Pekin, jer je vojska, koja ju prati porobila i popalila sva mjesta, kojim je prošla, te pobudila sveobću zlovolju među pučanstvom.

I car Kwangsu da je uhvaćen od japana 80 milja daleko od Pekina, a većina podkraljeva da mu je sada protivna, i da radi njegove nesposobnosti žele viditi ga svrgnutim sa prijestolja. Lješinu nje-mackoga poslanika, baruna Kettelera, pokopali su ponovo po kršćanskom obredu, kaperit Royneburg, ranjen je u čelo i sada operiran, mornaru Triskoli je puščano zrno izbililo oko, a mornara Bačića je zahvatilo odlomak granate u lijevo rame.

DOPISI.

Iz koparskoga kotara. Gospodine urednici! Nadam se, da će Vam biti drago da Vam štogod pišem za „Našu Slogu“ iz ovoga našega kotara. Osobitih novosti ovdje nema, nu nešto se ipak uvijek do-

posla, ručak je gotov, večera je spremljena, pa i kumisa nam ne uzmanjka. Je li studeno, grijemo se uz peć, navučemo zobune. A imademo i vremena, da se po-razgovorimo, da mislimo na dušu, da se molimo Bogu. Petdeset smo godina tržili sreću i eto sad smo ju tek našli. . . . .

Gostovi se smijali. Al lijaš reče: — Ne smijte se, bačuške, ne radi se o kakvoj šali nego o čovječjem životu. Bili smo ludovi, moja stara i ja, što smo se ijedili, da smo izgubili bogatstvo. Sad nam je eto Bog pokazao istinu. Nismo je otkrili za svoju nasladu, nego vama na spas. . . . .

— To je pametna rieč — pritvrdi mulla. lijaš je rekao istinu. Tako stoji i u Pismu.

Gostovi se nisu više smijali i stali su razmišljati. . . . .

gadja. Tuča učnila je, po nekih obćinah ovoga kotara više biljda štete. Siromašnomu našemuku je uništena nada, na dobru ljetinu! I naši zastupnici u carevinskom vijeću imati će opet dosti prilike, da pokazuju na tugu i nevoľju našega nesretnoga seljaka. Kada bude pak „nas“ veličanstva, našega presvijetloga cara i kralja, da li je bilo u Istri mnogo štete, onda će on sjegurno opet kazati, da nije tako zlo, kako je bilo prošlog godina.

Radi umorstva talijanskoga kralja Umberta obukla se i naša koparska sinjorija u duboku žalost ili kako bi kazali naši Talijani, bilo je i u Kopru sve crno radi „Jutto nazonale“. Izvjesili su i nekoliko talijanskih trikolora, s kojimi ne bijaše naša sinjorija sretna. Koparski paulani ili kmeti neimaju u smislu za „glorioznu“ majku Italiju, a ni za glemenite idejale sinjorije. Kad su li paulani vidjeli talijanske trikolora, izabraše odmah jednu deputaciju koja je pošla na kapitanat i tuž zahtjevala, da se imade odstraniti trikolora ili da će teći krv! Kada su pako na kapitanat uvidjeli, da tu nije šale, dali su nalog da se odstrane talijanske zastave!

Kada je bila u Kopru misa za Umberta, bila je crkva puna. Na misu bijaše sva sinjorija i više osoba, koje neidü nikada u crkvi. Među te, da spada i jedan zastupnik. Kada je pak bila misa prigodom sedemdeset godišnjice našega presvijetloga cara i kralja, tada bijaše crkva prazna! To smatraju ovdje patriotizmom.

Ovdje — u okolici Kopra — ima sada već liepi broj narodnih društva. Tu je „Zrinjski“ u Dekanilih, „Ilirija“ u Pobegilih, „Svoboda“ kod sv. Antona, „Straža“ u Plavilih i još nekoju druga društva. Sva ta društva djeluju za osvieštenje našega naroda u ovom kotaru i zbog toga naš kapitanat gleda sva ta društva mrko i čini im zaprieke gdje samo može. Kada nu je prije malo vremena priredilo koncert pjevačko-čitalačko društvo „Zrinjski“ u Dekanilih, pjevala su na istom i njejkoga druga društva, što je javilo društvo „Zrinjski“ u zakonitom roku c. kr. kotarskomu poglavarstvu, te su radi toga smatrala ona društva nepotrebnim isto još posebice javili. No kotarsko poglavarstvo bijaše drugje misli, te je prijavilo četiri društva kotarskom sudu, gdje su bili predsjednici kažnjeni svaki na deset kuna globe.

Pa neka nam još tko kaže, da ne živimo u sretnoj zemlji slobode i ravno-pravnosti!

Za danas svršavam. Ako Vam je drago gospodine urednice ću Vam se još kada javiti. (Samo izvolite, bit će nam milo. Op. Ured.)

Do tada pako želim Vam svako dobro te Vas molim, da šaljete liepe pozdrave svim onim, koji čitaju „Našu Slogu“.

Vaš Barba Menigo.

Iz Barbana 15. agusta 1900. . . . . Lstajući brojeve „Naše Slogu“ od prošlih mjeseca, dodje mi u ruke baš onaj, kojega nisam čitao u vrijeme, kad je izišo a to je broj 21 od 27. aprila t. g. Netom, što sam ga razmotao zape mi oko: „Iz Barbana“. Stadoh čitati dalje, gdje piše, da je sve do pred nekoliko dana imala naša obćina talijanski pečat. „Nu po zahtjevu naših obćinskih zastupnika naredio je g. načelnik hrvatski pečat, koji nam je stigao još prije, nego je ono „Naša Sloga“ pisala“. Moguće, da je stigao prije, nego što je „Naša Sloga“ pisala ali nije prije, nego joj bijaše javljeno, jer bijaše, onaj dopis stigao prekasno, da se ga vrsti u onaj broj, koji je sliedio; s toga moradoše ga preporučiti za budući broj.

I ako je stigao u to vrijeme pečat, ali isto nije se ga rabilo prije, nego što je „Naša Sloga“ pisala, da imademo talijanski pečat.

Taj se pečat, žalibože, niti još danas dosta ne rabi. Nu gospodin dopisnik o-

tom štiti, jer po mojem sudu; nebi se to nijemü svjidalo!

Piše nadalje, da bijaše netočna vjest, da se pozivi našim obćinским zastupnikom i obćinarom šalje u talijanskome jeziku, već da se to od vremena čini u hrvatskom. Očitujem, da to neodgovara istini; jer dobivamo sve pozive, bili pozivi makar i fiskalni, poslani obćini od c. kr. kotarskoga poglavarstva, u hrvatsko-talijanskome jeziku, talijanski. Iz obćinskoga ureda ne dobivamo ma baš nikakvog pisma, na hrvatskom jeziku, jedino, kakov oglas, poslan na obćinsko povjereništvo, ali i oglasi, koji se priobćuju u gradu Barbanu za ravnanje obćinstvu toga gradüca i bližnjih sela, bivaju uvijek talijanski. To je očividno svakomu, koji se nalazi u Barbanu, u vrijeme, kad se ti oglasi priobćuju; koji ne vjeruje, nek se potrsi do barbanske lože, naći će tamo sve pribijeno na zidu, te će se moći svatko osvjedočiti, da se to osniva na temelju istine. Čudimo se gosp. dopisniku, kako može on kazati, da se u obćinskomu uredu rabi hrvatski jezik, kada niti prezimena neće pravo hrvatski pisati. N. pr. mjesto: Berghich, Laginja; Laghigna, Cukrić; Zucherich, itd.

U obćinskom uredu rabi se većinom talijanski jezik. Zapisnik vodi se na talijanskome jeziku. Niti ovaj pečat, kojega su sada dobili, nije pravo hrvatski jer glasi: Glavarstvo obćine Barban Arsa. Dali je to pravo hrvatski pečat? Čemu onaj Arsa? Zašto ne Baša?

I o tomu štiti gospodin dopisnik. Nije o tomu hotio pričati, akoprem je u onaj svoj dopis će izio svoju mudrost.

Imao bih o tomu šta pisati čitai arak, nu neću dalje jer znamem, da Vam neprestojaja prostora u listu.

Franina i Jurina.

Fr. Tršćanski abrecjić piše, da su va Mosčenticah svi od veselja tancali zač je bil zbiran stari Zvanić za polestu.

Jur. Aj ni trebalo on.

Fr. Za njega varamente ne neda.

Jur. Ma se j' moral Piero veselo vriet.

Fr. Z Afrikanom da su na same hrvatski tancali.

Fr. Si Jurinio vidil ono prijateljstvo mej Kotizinum i Frakadom?

Jur. Srica naša, zač te nam barem cestu z boćami poravnat.

Fr. Ja da bi ju izglatili onako do Vrha.

Jur. A moo.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. upravio na oba ministra predsjednika t. j. na dra. Koerbera i na Szella vlastoručna pisma, kojimi molio svoje prve savjetnike, da se zahvale svim narodom i u najodtaljenijoj kolibici morarbiše na izrazih odanosti i ljubavi izkazanih Mu prigodom Njegove sedamdesetgodišnjice.

Dne 23. t. mj. obdržavano je pod predsjedništvom dra. Koerbera ministarsko vijeće. Na razpravi bijaše, kako priobćuju bečki listovi, pitanje o političkom položaju i o tom, kako bi se dalo izyueći državni stroj iz sadašnjih neprilika. Češki listovi

pišu, da ministru predsjednik nećeći toliko na sreću pitanje, hoće li mu biti za rukom izglatiti oprieke i tancu glavnih stranaka carevinskoga vijeća, ili neće, govora da je sada glavna težnja, da dokaze, da parlament nije absolutno sposoban za takav rad. To da ministar želi dokazati, navedenim članom carevinskoga vijeća, te bi imao biti njegov zadnji piek u s. koji će biti dvojbe izpasti onako, kako to g. ministar želi, čim dokaze, da se u carevinskom vijeću nemoguće raditi, razpustiti će što te provodjati svoje dalnje osnove i to na temelju § 14 ili obustavom rata.

Staročesko glasilo „Hlas Naroda“ piše, da pošto je predsjednik mladočeskoga kluba dr. Engel odklonio dalnje vodstvo kluba, to se je ministar-predsjednik dr. Koerber obratio na ostale privake kluba, da ih skloni na to, da odustanu od obstrukcije. Budu li dogovori s njimi imali uspjeha, nu će biti sazvano carevinsko vijeće koncem septembra ili početkom oktobra, inae razpustiti će carevinsko vijeće i odmah razpisati nove izbore. Jedan mladočeski list priobćuje izjavu češkog namjestnika grofa Condenhovca, koji da je on ministrom Koerberu i Režeku obzirno na vladine uvjete, pod kojimi bi imali mladočeski zastupnici odustati od obstrukcije. Ti uvjeti, da nemogu zadovoljiti mladočeske zastupnike i on, da se neće odrediti jednoga sredstva, koje istadu profi vladi.

Službeni list prazkoga namjestništva oprorogava doduše tu vjest, nu ne tako odlučno, a da bi mu se moglo vjerovati. Dne 24. viećao je češki namjestnik dalje vremena sa ministrom-predsjednikom i sa ministrom za Češku. Mladočeski zastupnici Paecak, Stransky, Kramarž, začk bijahu brozjavno pozvani u Beč. Mladočeski klub opunomoćio je dra. Pacak, da na razprava kod dogovora sa ministrom-predsjednikom

Z. Beča pišu, da se je kotično vlada odvažila na to, da stavi mladočeskim zastupnikom nove uvjete, pod kojimi bi imali napustiti obstrukciju.

Dne 22. t. mj. imali su poljski pučki zastupnici i poznanici iz Galiacije u Lavovu sastanak, na kojemu su poprijmili novi program: Ova stranka će od sada stupiti u otvorenu borbu proti konservativcem. Pučki zastupnici izstupili će iz zemaljskoga središnjega odbora i osnovati posebni odbor. Oni se izjaviše za jedinstveni poljski klub na carevinskom vijeću.

Službeni list bečke vladne priobćuje imenovanje tajnika savjetnika ministra trgovine baruna Call-a, ministra poljodjelstva baruna Giovanelli-a i ministra za Galiaciju dra. Pienlak-a.

Građ. Gora. Dne 14. t. mj. navršilo je 40 godina od kada je sadašnji vladar Crne Gore knez Nikola nakon nasilne smrti kneza Danila I. preuzeo vladu u Crnoj Gori. Tim povodom sjetio se je ruski car Nikola svoga prijatelja poslav mu dragocjeno odlikovanje popraćeno vlastoručnim pismom. Odlikovanje to sastoji iz trih slika u briljantih i to slika: cara Aleksandra II., Aleksandra III. i Nikole II. Ovo odlikovanje dobivaju, po pravilih jedino Rusi za velike zasluge, nu car je baš tim hotio na osobiti način odlikovati kneza, što je to odlikovanje podjelio Njemu kao Ne-Rusu. U svom pismu kaže car inedju ostalim, da tim odlikovanjem želi pružiti knezu nov dokaz prijateljstva. Podpisuje se: „Vaš dobri brat, Nikola“.

Srbija. Glasovi vanjskih listova, da će srbiska vlada razkrajju Milanu obustaviti godišnju plaću, nisu istiniti, jer ima Milan po zakonu pravo na doživotnu mirovinu u iznosu od 336.000. franaaka. Razkrajj kari stalno nastanju se u Beču, te je zahtražio u Biogradu, da se njegove stvari u Beč odpreme.

Bivši ministri Vladan Gjordjević i Atana Mović bijahu konačno umirovljeni. I poslanik u Berlinu, Milan Bogičević bijaše umirovljen. Bivši ministar-predsjednik i srpski poslanik na ruskom dvoru general Sava Gručić vratio se je u Biograd.

Bugarske. Bugarske oblasti priobriše svim vojnicom, koji su u pričuvi, da si pribavi za slučaj mobilizacije potrebitu rubinju, postole, i hranu za tri dana. Rusnici vježbaju neprestano nove vojnike i pričuvnike. (Rumunjske novine pišu, da sabire macedonaki revolucionarni odbor novac i oružje za eventualni ustanak.)

Rusija. Ruski vojnički list priobriče imenovanja generala, koji će biti poslani na bojište protiv Kina. Pisane Rusiji ne prijateljskih novina dokazuje nam, da će bna izaci iz kineskog zapletaja sa bogatim plenom. Međunarodne vlasti vještaju iz Pekinga, kako da riese zamisao kinesko pitanje u Rusija si medju tim prisvajaju kineske gradove i neobazirajuć se na prosvjede englezkih novinara.

Iz juke Afrike. General Roberta javlja svojoj vladi, da su burške čete kod Belfasta otkobile dvie kompanije Engleza; te je tom prigodom palo više častnika i vojnika englezkih, dočim bijahu mnogi zarobljeni.

Dogodjaji u Kini. Najnovije vijesti iz Kine glase, da je zarobljen car kineski, koji je bio pobjegao prije dolaska međunarodnih četa u Peking. Cara su zarobile japanske čete, kojim bijaše dana zadaća, da procone cara i caricu udovu. Zarobljeni car, da se je predao na milost i nemilost japanskim četam.

Mjestne:

Izlet iz Voloskoga-Opatija u Pulu. Na početak rodoljubne naše akademčke omladine, pred malo dana odlučise se naši kršni liburnjaci na izlet u Pulu. U nedjelju na jedan sat po podne našao je krasni hrvatski parobrod „Liburnija“, svečano okičen u našu laku sa poludrugom stotinom izletnika iz Opatija i Voloskoga, medju kojima dovoljno zastupan bijaše krasni spol.

Mnogi naši dočekase jih na obali pred kavanom „Miramare“, kamo je parobrod pristao; a žalibože većina je zakasnila doći na priček, jer je brojav najvije dolazak tek za 1 1/2 sata. Mnogo ljudi je očekivalo parobrod i na novom mulu, gdje obično pristaje a ovaj put pristao nije.

Poslije bratinskog pozdrava i rukovanja pridjose svi skupa u dvoranu čitaonice sokolske, gdje je bio prostran objed za stolinjak osoba.

Poslije objeda razgledase izletnici grad, te se opet k večeri nadjose u prostorijama naših družtava na večeri i zabavi.

I ogromna sokolska dvorana i prostrani vrt, sve je to bilo miškano naroda.

Na sveopće zadovoljstvo i oduševljenje izletnici tamburaški i pjevački zborovi zabavljali su družtvo izmjeničnim pjevanjem i tamburanjem.

I tamburanje i pjevanje bilo je izborno; a najvise se je dojmilo naših gradjana skladni piev mješovitoga zbora, i vilinji glasovi krasnih pjevačica zanieli su slušateljse. Nauka i pobuda našim puljanima, da i oni tako uzrade!

Pjesmu „Liepa naša domovino“ slušalo je občinstvo stojičke, i silni aplauz nije se dugo utisao.

Zabava je svršila zahvalom tajnika podružnice sv. C. i M., kojoj je zabava donjela prihod od čistih 150 K.

Do parobroda, 10 časaka hoda daleko, odpravilo se izletnika mnoštvo naroda, a mladjarija je cilim putem pjevala rodoljubne pjesme.

Izletnici na parobrodu, a naši s kraja, sve do odlaska parobroda zamjenično su odpjevali po nekoliko pjesama, a „Liepa naša“ i opet je bila burno pozdravljena malhanjem klobuka i rubaca.

Treći udarac zvonu, a brod je krenuo u lammu pot, da odveze izletnike njihovim domima, uz burno pozdravljanje naroda. Krasni časovi ostali će svakomu duboko usjećati u srcu i pameti.

Talijanske izmisliotinje. Jučerašnji poljski list izmislija, da se je pred „Gabinetto di lettura“ pjevalo, pri odlasku „Liburnije“, pjesme rugalice protiv talijanskoj narodnosti.

To je samo bezobrazna i podla izmisliotinja, što se je podlilo jest to, da denuncira vojnoj oblasti neke podčastnik, urotnice, koji su kod parobroda pozdravljali odlazeću svojtu i prijatelje. Ispjevano pjesme bile su, obične hrvatske narodne pjesme, a gospoda Talijanski su se jednoc za uvijek izbiju iz glave, da je svaka hrvatska pjesma pruga i uvreda talijanskoj narodnosti.

Pokrajinske: Imenovanja. Njeg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip imenovao je profesora na državnoj gimnaziji u Kopru g. Stjepana Stefanca i ravnateljem iste gimnazije. Privremeni učitelj na trgovačkom odelju trgovačko-pomorske akademije u Trstu g. Vinko Bronzin imenovao bijaše na istom zavodu pravim učiteljom.

Ministar financija imenovao je financijalne komisar g. Aitura Covacich i Edwarda Sulligoi a. c. k. financijalnim nadkomesari u okrugu tršćanskoga financijalnoga ravnateljstva.

Biskup Flapp i katolički sastanak u Zagrebu. Na budućemu katoličkomu sastanku u Zagrebu naći će se čitli hrvatski episkopat. Prisustvovat će biskupi iz svih hrvatskih zemalja, iz Banovine, Bosne ponosne, krsne Dalmacije, Gorice, Trsta i Kranjske, pa i naš krčki biskup presvjeli Mahnić, prijavo je i on svoj dolazak.

Znatiželjni smo, da li će prisustvovati i porečki biskup Flapp, onaj glasoviti ljubitelj hrvatske molitava i hrvatskih pjesova, pod čiju biskupiju spada brojni dio hrvatskoga naroda u porečkom i poljskom kotaru.

Taj vrlo duševni pastir hrvatskoga naroda, pun duha svetoga koji upravlja povjerenim mu stadom podpuno u suglasju apostolskih nauka i svetih primjera, nebi smio nikako izostati od sastanka.

Njegov pohod u srce Hrvatske, dodir sa prvim predstavnicima hrvatskoga katoličanstva, utvrdilo bi ga u njegovoj vedroj ljubavi prema hrvatskomu jeziku i hrvatskoj molitvi, vidio bi, kako se za vjerni radi, a ne za irendenju. Nasao bi novih argumenata, da promjeni malo svoje duhovite, ali hekoiko jednolice propovjedi, kad zareda hrvatskim župama za podjeljenje sv. porvde. A hrvatskoj kojoj pobožnoj knjizici mogao podijeliti svoj blagoslov, kako je već Jambriskaovoj Majci u radu za Boga i Hrvatsku.

Da izostane od sastanka bila bi zaisto vječna škoda. Ili će možda poslat u svoje ime kanonika Pesante, poznatoga velikoga prijatelja glagoljice, da ga ovaj zastupa?

Mi bi ga savjetovali, da mgr. Pesanta pošalje ako hoće u Ljubljano, na lamosnji katolički shod; ali gospodin biskup osobno, on neka ide svakako u Zagreb.

Natjecaj na stipendije. C. k. namjestništvo u Trstu podijeliti će početkom školske godine 1900-1901. dvie stipendije, svaka po 210 kruna godišnjih gimnazijalcm prvih 6 razreda, koji pripadaju gradu Trstu ili kojoj istarskoj obcini.

Molbe za te stipendije treba uložiti do 15. septembra na magistrat grada Trsta.

Poziv na XV. redovitu glavnu skupštinu gospodarske zadruge za srebrenski kotar Podgrad, koja će biti u nedjelju dne 9. septembra 1900 na 3 sata poslije podne u kući g. Zupanića u Mačesu. Dnevni red: 1. Uplata godišnjih prisnosa. 2. Izvješće predsjednika. 3. Izvješće blagajnika. 4. Razne objaznane i predlozi. 5. Izbor novoga odbora. 6. Vučanje na dobilke raznoga orudja i sječenja.

Vučenju sudjeljuje samo onaj, koji je platio godišnje prisnose na ili po zastupniku. Pred zborovanjem ne prima se novih članova.

Gostova u Opatiji imade po zadnjem izvješčaju od dne 16. t. mj. 1283. U svemu bijaše tamo 7912 stranaka sa 14.040 osoba.

Sami smo krivli! Neima broja ovoga lista a da se nepotuzimo na jednu ili drugu javnu oblast ili na njezine predstavnik radi zapostavljanja ili zanemarijanja našega jezika. Pritužbe te dolaze često od našeg rodoljubnog svećenstva, koje prednjači našemuku u svemu, što je dobro i plemenito. Ali upravo radi toga boli nas silno, što se moramo danas potuziti i na mnoge članove toga uglednoga i zaslužnoga stališa u našoj Istri i to baš u jezikovnom poslu.

Poznato nam je naime iz pesve poznatana izvora, da imade naših svećenika, Hrvatli i Slovenaca, koji dopisuju sa svojim predpostavljanimi, osobito sa preč ordinarijati u tudjem im, talijanskom ili njemačkom jeziku. To biva dapače i tamo, gdje se znađe, da će gg. na dotičnom ordinarijatu vrlo rada hrvatski ili slovenski podnesak primiti i u istom jeziku riešiti.

Mi znamo, da imade kod pojedinih biskupskih ordinarijata osoba, kojim je miliji talijanski ili njemački jezik nego li hrvatski ili slovenski, ali na takove strančare nevalja se obazirati. Talijan nek piše talijanski, Hrvat hrvatski i u tom jeziku neka mu se odgovara, pak mirna Bosna?

Nadamo se, da će ova naša iskrena opomena pomoći i da nam neće trebati sa primjeri i imeni na svjetlo, što bi nam doduše neugodno bilo, nu radje nego li da trpi stvar, prihvatiti čemo se u nuždi i toga sredstva.

Kad smo već kod gg. svećenika, treba da im u tom pogledu jošie jednu preporučimo.

Poznato je obćenito, da kako župnici i upravitelji župa dolaze često u pismeni saobračaj sa financijalnim prokurom u Trstu. I s tom oblasti dopisuju na žalost nekoi naši svećenici u talijanskom ili njemačkom jeziku. Gospodo svećenici, to pjesmje dalje tako biti. Kod one oblasti imade gg. činovnika, koji će vaše podneske primiti i u vašem jeziku riešiti.

Otvorenje „Hrvatske Čitaonice“ u Tinjanu. Na dan 16. septembra tek. god. u 5 sati po podne, otvara se u Tinjanu „Hrvatska Čitaonica“. Umoljavaju se gg. rodoljubi, da uzveličaju svojim prisustvovanjem ovu narodnu svečanost.

Izvješće ravnateljstva o djelovanju Družbe sv. Cirila i Metoda* za Istru od 1. siečnja do 31. prosinca 1899. Opatija, listara V. Tomićić i dr.

Sa zahvalom primili smo goraje „Izvješće“, koje preporučamo svim članom i prijateljem naše „Družbe“, da je pažljivo čitaju i probitke toga plemenitoga družtva svydda promicati nastoje!

Iz drugih krajeva:

Strossmayerova slavnost biti će dne 8. septembra, a ne 2., kako je bilo prvobitno javljeno.

Samuel Maurović. Iz Rieke dolazi nam tužna vied, da je dne 21. t. m. u bolnici u Celju preminuo gvardijan riečkih kapucina e. O. Samuel Maurović u 59 godini svoga života. Otac Samuel bolovao je jurve dulje vremena, te je pošao tražiti lieka bolestnom tjeļu u Gleichenberg. Na žalost nenadje ni tamo lieka te vraćaju se od tamo kući, pritisne ga bolest tako, da je morao u bolnicu u Celje, u kojoj je i izpustio svoju dobru dušu.

Otac Samuel bijaše poznat sirom hrvatskog Primorja i u našoj Liburniji. Na Rieci stavilo je čienilo čitavo gradjanstvo bez razlike narodnosti O. Samuela, koji je imao za svakoga ljubezivu i utješljivu rieč.

Vječni pokoj duši dobroga O. Samuela!

Onim, koji kane u Djakovo na svečanosti pedesetogodišnjice biskupa Skrossmajera. U oči predstojeća svetča-

nosti pedesetogodišnjice biskupovanja velikoga našega biskupa osnovao se je u Djakovu stanbeni odbor, komu je centralni odbor povjerio zadaću, da se poskrbi za dovoljni broj stanova za one, koji žele kod te proslave učestvovati, i da učesnike ukonači. Zato centralni odbor ubarješćuje p. n. gg. koja žele osmog septembra prisustvovati proslavi pedesetogodišnjice biskupove, da se najkasnije do drugog septembra prijave stanbenom odboru, jer za one učesnike, koji se nebi prijavili neuzima centralni odbor na sebe nikakve brige glede ukonačivanja. Prijave neka se adresiraju na Dr. Alojziju Vincetića profesora u Djakovu.

Katolički sastanci u Zagrebu i Ljubljani. Prvih dana budućega mjeseca obrđavati će se dva katolička sastanka, to prvi u Zagrebu a drugi u Ljubljani.

Mi smo već do sada probičili nekoje viesli o tih sastancil, a danas donasamo jednu, možda najznamenitiju za nas u tom pitanju. Evo je:

Donajzemo, da se je u petak u Trstu u prostorijah Delavskoga podpornoga družtva sastalo više zastupnika i drugih domoljuba hrvatskih i slovenskih svećenika kano i svjetlovnjaka iz Istre i Trsta, da se dogovore o sudjelovanju kod katoličkih sastanaka u Zagrebu i u Ljubljani. Svi ti su mnijenja, da Hrvati i Slovenci rečenih pokrajina učestvuju kod spomenutih sastanaka pošto sloje na krčansko-katoličkih natelih, i pošto su dio hrvatskoga i slovenskoga naroda, za koji se oba ta sastanka obrđavaju.

Pripominjemo da će se katolički sastanak u Zagrebu održavati dne 3., 4. i 5. septembra. u Ljubljani 10., 11. i 12. septembra 1900.

Početak školske godine na kr. velikoj gimnaziji na Susaku kraj Rieke. Učenici, koji stupaju u I. razred, treba, da se u pratnji roditelja ili njihovih zamjenika prijave ravnateljstvu gimnazije dne 28., 29., 30. i 31. augusta od 8—12 sati prije podne, te da dokažu kršnim listom, da su navršili 10. godinu života ili da će ju još ove godine navršiti.

Školska godina 1900-1901 počimlje dne 1. septembra sa sv. misom i sa Pridi duše sveći.

Proti vinskoj klauzuli. I. Obzirom na teške i ubitačne posljedice, koje su u ekonomskom pogledu nastale za krajevinu Dalmaciju, uporabom vinske klauzule, sa držzane u trgovačkom i pomorskom ugovoru sklopljenom između Austro-Ugarske monarhije s jedne strane i kraljevine Italije s druge, pučka skupština obrđzana pod vedrim nebom u Vodican dneva 12. kolovoza 1900, izrazuje želju, da visoka vlada, pri sklapljanju novog ugovora sa spomenutom kraljevnom ne bi obnovila vinsku klauzulu.

II. Pučka skupština obrđzana pod vedrim nebom u Vodican dneva 12. kolovoza 1900 pridružuje se i odobrava (po naročito izabranom odboru na sastanku obrđzanom u Splitu 12. veljače 1900 uslied poziva vinske udružbe za Dalmaciju) izradjenju spomenicu upravljenu ministarstvu izvanjskih i unutrnjih posala, financija, poljedjelstva i trgovine, kojom se podupire sabsorski zaključek prihvaćen u sjednici 20. ožujka 1899, da bude ustanovljena vozarina na vino na od kojeg inozemnog kraja ne manje od kruna 16 u zlatu na svaku metričku centu.

III. Pučka skupština obrđzana pod vedrim nebom u Vodican dneva 12. kolovoza 1900 jednoglasno zaključila zamoliti zastupnike i poslanike pokrajine Dalmacije, nek se svojski zauzmu, da dosadašnji trgovački i pomorski ugovor a navlastito t. zv. vinska klauzula sa Italijom bude sasvim ukinita; a u slučaju koje vladine suprotivštine nek ulože sve sile, da ju sruse*.

To je odluka skupštine vodičke, koja će biti prikazana na višem mjestu posebnim poslanstvom. Skupštini prisustvovale preko 1000 učesnika.

